

૪૫૬૫

શ્રી

કેદારધશ્વર મહાદેવની

રશીક

ગરબાવલી.

ખનાવનાર કરમે ખારડોલી તા. મચકુર

ના.

વ્યાસ ઘેલાભાઈ વી. હરીકૃષ્ણ.

અમદાવાદમાં

ધીનેકાંટે યુનિયન પ્રિન્ટિંગ પ્રેસમાં

ઘેલાભાઈ નરસિંહદાસે છાપી.

સંવત ૧૯૪૬.

સન ૧૮૯૦.

કીમત ૦—૧—૦

શ્રી કેદારેશ્વર માહાદેવનો

રશીક

ગરબાવલી.

ગરબી.

છોગાળા રણછોડરે, માંહે મન મોલું. એ રાગ.
શીવશંકર હર કેદારંરે, જોવા મન માંહે.
કરો કૃપા દેવ દયાળ રે, ધડીએ ના વીસાંરે;
ગંગારે ધારી, શીવ પંચાનન;
હરે જય શંભુ કરણા નીધાનરે. જોવાં ૧
ભસ્મ ધારી શીવ ગંગા ખીરાજે;
લેલાટે ચંદ્રમા છાજેરે. જોવાં ૨
અંગ બલુત, ગળે રૂઢમાળા;
ઓઢે મૃગચર્મની છાલારે. જોવાં ૩
અર્ધાંગે શીવ ઉમીયા રે નારી;
શશી શીતલ ભુજંગકારીરે. જોવાં ૪
ચીતા રે ભસ્મ અંગેરે શોહું;
દેખી કર ચરણ મન મોહું રે. જોવાં ૫
ત્રીશુળધારી રમશાનના વાશી;
•

જય જય શ્રી અતીનાશીરે. જોવા૦ ૬

પારવતી વલભ દીન દયાલા;

હર હર હર શીવ કૃપાલરે. જોવા૦ ૭

કરો કૃપા શીવ દાસ ઉપરે;

જેથી મુર્તિ દીલ નીશ ધરે રે. જોવા૦ ૮

આ ગરબો હીતે નરનારી ગાશે;

નીચે નામ સદસ્ર કૃણ થાશે રે. જોવા૦ ૯

ગરબો.

મહા કોપ થયો તે કલીકાળમાં જો. એ રાગ.

ગુરુ ગવરી નંદ ગનરાયને જો,

નમુ સંભુ સુત, શદ પાયને જો. ગુરુ. ૧

પુરો પુર્ણ મનોરથ પ્રેમથી જો,

માતા શારદા રહો સદારે મથી જો. ગુરુ. ૨

ધમ્ધુ કરવા હુ ખ્યાન કેદારનાથનું જો,

ચાહુ ધ્યાન તે શકળ મૈયા શાયનું જો; ગુરુ. ૩

સુંજો સ્નેહી બદ્રવાશી આપને જો,

કહુ ભાવે ભજવા તે કેદારનાથને જો. ગુરુ. ૪

શાણુ સ્નેહી કથાને પુર્વ ભાગની જો;

સુંજો પ્રીતે પાવન કેદારનાથની જો. ગુરુ. ૫

ગરબી.

શીવ.

જગાનું વર્ણન.

રાગ બરાનપુરી.

સુરત શેહેરની તો માય, કરમે બારડોલી કહેવાય;

લોકો શંકરને ચાય, અતી પ્રેમ કરી,
 કે સુણુ કર્યા નજીક ગામ, જેનુ ખલી કેહીએ નામ.
 ત્યાં કરોછો મુકામ, જિંયા નાથ હરી;
 બહાં જંગલ આવ્યું ઘેર, મોલે મધુરા તો ચોર;
 કરે કોયલડી કીલોર, શીવ નામ બણી.
 સુણી શેર કેરો નાદ, મુકે મસ્તાના જિનમાદ;
 ગવે વ્યાલ કરે શાદ, હીમત દેવતણી.
 વૃક્ષલતા જુલા ખાય, જિમાશંકર ચળવા જાય;
 અંગે જિમંગ ન માય, રહ્યા જડા પશરી.
 જોઇ જગા એવી ગુઠ, વશ્યા ત્યાં વ્રશ ભાઈ,
 આશન વ્યાલુ અતી ગુઠ શીવગંગા ધરી;

સાંખી.

ગંગા ધરી માણુ દેવજ, ભાલે ચારે પાર;
 ચંપા ચંખેલી મોગરા, આપે શીવ શુવાસ.
 અનીહારે અનીહા, આપે શંકરનો સુવાસ, વ્યાલ વીછીએનેત્રાશ
 દુષ્ટ જનને અમાપ, જેની ગણના નથી;
 રડા ખીલવી કેંરા ઝાડ, દીશે જિંયા શીધા તાડ;
 નજીક મંદાનો કરાડ, શું કહુ શોભા કથી.
 જંગલી મેવા કેરી જલ, જેમા કચદી છે વીશાલ;
 ચીની ખોર રશાલ, મીઠાં ખાંડ થકી.
 વડ પીપળ છે ગુંજર, લીંબ છાયા ઠંડી ગરર;
 રચી રચના અપાર, જેમાં ખામી નથી;
 ટુક કલો વનશાર, જેનો ખવ લાધે પાર.
 ખાએ કવી જન હાર, એવી શીવ લીલા;

(૬)

સાખી.

એવી લીલા શીવનાથની, કહેતા ન આવે પાર;
હવે વર્ણન કહુ તટ તાણું, છે અલપ યુદ્ધી દાશ.
અનીહારે અનીહા, છે અલપ યુદ્ધીદાશ, કર્યો મંદા કાંઠે વાશ;
શીવશંકર અવીનાશ, કેલાશ પતી.

(મંદા) કેની મીઠોલાનો વીસ્તાર.

ગીરધારીરે વાત કહુધુ વીસ્તારો, મુને મોહન આંખ ન.
સુણુ મીત્રરે મંદા મંદકીનારો, જોઈ દીલમાં આપ વીયારો;
જેને તીરરે પક્ષી નાદ હજારો, મુખે નામ શીવના પોકારો.
સર્વાકારરે નીરચલ નીર વેહેતાં, જનજળચર આશીશ દેતાં;

સાખી.

જન જળચર આશીશ દેતારે,
નીર નર વ્રજ સૌ પીતારે;
નથી પલ જળ રાજથી પીતારે.

નથી પીતારે જલચર જન હજારો, જોઈ દીલમાં.
નદી કાંઠેરે કેદારનો વીશ્રામ, છે વળી પક્ષી રમશાન;
તીરે વ્રક્ષોરે દીશે બહુ હલતા, જાણે ગરાને જુખન કરતા.
પ્રાતઃકાળેરે, મીત્ર ગયો હુંનાવા, જોઈ કીર્ણ જલચલકારા,
થયો વીજ્રમરે ગયો ભવ ભુલી, રહ્યા કમળ જળમાં ડુલીરે.

સાખી.

રહ્યા કમળ જળમાં ડુલીરે,
ખીલ્યો અર્ક પશારી મુલીરે;
વ્રક્ષ લતાઓ રહીછે ઝુલીરે.

ઝુલી રહીછેરે વ્રક્ષલતા અપારો, જોઈ દીલમાં આપણુ;
 ગણુગણુતોરે નાદ નીરમાં થાયે, મળવા ઉમંગે સ્વામીને જાય.
 વળી જોઈરે નળમાં જળવેલી, રહ્યા મોગમ મીનો ડેલી;
 પ્રભુ જોઈરે, આવી નીર વનશેલી, છો નીરંતર જગતના બેલી;
સાખી.

છો શીવ જગતના બેલીરે,
 જોઈ વીશ્વમય થયો પ્રભુ શેલીરે;
 નથી આપ વન કાઈ બેલીરે,
 નથી બેલીરે, નીશ્ચે જગજન મારો; જોઈ દીલમાં.
 કરી સ્નાનરે મીત્રહુઆલ્યો વાટે, જળલોટા ભરી લીધો હાથે.
 મીત્ર મારારે યોગમ હુતો નીહાળું, કાંછે શંકરદેવળ મુખ બાળું;
 એમ રવડીરે. ઘર પાછો હું આવ્યો, નવ લાધ્યો શીવને પાયો.
સાખી.

નવ લાધ્યો શીવને પાયોરે,
 દીન આખો વનમાં ગુમાવ્યોરે;
 ફરી ફરી હુતો ઘર આવ્યોરે,
 ઘર આવ્યોરે ઘેલો દાશ તમારો, જોઈ દીલમાં આપ,
 એવીરીતે જોર જંગલમાં ભમી ભમી પાછો આવ્યો પણ અનાયક.
 શીવ સ્થાનની યાદ આવી.

ગરખી.

મારારે સ્વામી બોલોની વાલા. એ રાહ.
 આવીરે મીત્ર વાત યાદ અમને,
 કહું સુણો વિસ્તારી તમને. આવીરે. ૧

દંત રે કથા પુર્વની કહીએ;
 જાણુ જન વીચારી લઈએ, આવીરે. ૨
 પુર્વે ગા જંગલમાં ચરતી,
 વીલીરે વીલી ટોળાથી ફરતી. આવીરે. ૩
 હેતેરે સુંણે જ્યાન નરનારી;
 કટે પાપ તેના ભવ બારી. આવીરે. ૪

ગરખી.

કહું ઉપર જે જે જ્યાન; સુણ્યું સર્વે ધરી ધ્યાન;
 રાખી શીવ સંગ તાન, એક ચીત્ત કરી.
 કેમ પ્રગટ્યા અવીનાશ, કહું તેનો પ્રકાશ;
 રાખી મનમાં ઉજાસ, સુણો પ્રીત કરી.
 પ્રથમ કહું હું વિસ્તાર, હતી મુરતી સુંદર સાર;
 ચરતી ખલી વનમોઝાર, અંગ આનંદ અતી.
 ગા ચરતી ચરતી જાય, જલ કમદી કેરી માય;
 પય ધારા તવ થાય, તેની ખબર નથી.
 વણીક મોતીજાલની ગાય, ઠપકો ગોવાળીઆનો ખાય;
 દુધ કોણ પીતો જાય, મોતી મુખ કહે.
 તવ બોલ્યો ગોવાળ વાણી, સાંભળો શેઠ શેઠાણી;
 મારી વાત પ્રમાણી, દુધ કો ના લહે.

સાખી.

નથી કો પીતું દુધ ગાયનું, ને નથી દોતું કોય;
 એ પય કાંઠાં જાયછે, ને અચરત સરખું હોય.
 અનીહાં રે, અની હાં, આતો અચરત સરખી વાત, આજે

જોડું હું સાક્ષાત, રહું ગાયની સાથ, શેઠ સાચુ લહો.
 માટે જાઓ શેઠ ઘેર, કાગે કરશું એની પેર, નથી એમાં
 કાંઈ ફેર, સાચી વાત ચહો.
 ખીજે દીવસ ગો છોડી, ગર્વ ટોળા મધે દોડી; જાણે જેમ
 કાઠી ગોડી, તેમ હીંમત કરી.

સાખી.

હીંમત ધરી ગો ઉતારણી, ચાલીજ ટોળામાંબ;
 ટોળુ હંકાર્યું ઉત્તરથી, ગોવાળ પુંઠલ ધાય.
 અનીહારે અની હાં, ગોવાળ પુંઠલ તો ધાય, ગો દોડતી વન
 જાય, આવી જંગલની માંય, કામ પોતા તણે.
 હીંમત રાખી મન ગોવાલ, કરતો લીએ ગોની ભાળ;
 તહાંથી ગઈ ગો રસાલ, કમદી જાળ તળે.
 પુંઠલ ગયોછે ગોવાળ, છુપ્યો જઈ કચ્છી જાળ;
 જુએ ગોની ચકચાલ, સ્થીર ચીત કરી.
 જાળ મધે ગો ગઈ, જટ છુટી શેર થઈ;
 દુધ રહ્યું નહીં કંઈ, જોઈ વિસ્મે થયો.
 કરે મનમાં વિચાર, ગોવાળ તેણી વાર;
 જઈ કહું શેઠ સાર, અથ છતી બની.

સાખી.

કહું સારું સૌ શેઠને, બની જે નૌતમ વાત;
 આવ્યો વણીક બારણે, બોલ્યો શેઠજ સાથ.
 અની હારે અની હાં, બોલ્યો શેઠ સાથે વાત, તમે સાંભલો
 મુજ વાત, બહી ખેલ વીક્ષાત, આપ શ્રવણ કરો.

(૧૦)

ગરબી.

મોહોલે પધારો માહારાજ, મણીધર મોહોલે પધારો;
સુંજો સેઠ હમારી વાત, વાત મુને વીપ્રિત બાસે;
નીશ્વે માનો દીલની સાથ, જાતે જોઈ બ્રાંતીરે જાસે.

સાખી. ૧

જાતે જોઈ મે નીશ્વે કર્યું, આપણુ ચાલો સાથ;
ગૌપય ક્યાં જાય છે, તેની ખોજ કરો દીલ સાથ. વાત. ૧

સાખી. ૨

આ જંગલ મધે એક છે, કમદી જાળ રસાળ;
જાય ગહ ચરતી તહી, તવ છુટે ઝટ પયધાર. વાત. ૨

સાખી. ૩

શેઠ સુંજી વીરમે થયા, કહે બતાવો હામ;
હું જાતે જઈ કંઈ ખાતરી, તારે થાસે મુને આરામ. વાત. ૩

સાખી. ૪

એમ કહી સેઠ ગોવાળીઓ, આવ્યો ગૌ મુકામ;
રહ્યો છુપી જાળમાં, તવ આવી ગૌ તેણે હામ. વાત. ૪

સાખી. ૫

પોલા કરી ગૌ પાદને, કરવા લાગી પય ધાર;
જોઈ સેઠ વીરમે થયો, આતો વીપરીત સરખી વાત. ૫

સાખી. ૬

વીચાર કરી સેઠ મન વીસે, આવ્યો કમદી બાહાર;
શીવ શીવ પોકાર કરી, દર્સણ આપો દેવ મેરાર. વાત. ૬

સાખી. ૭

વીતક જોઈ સેઠ ઘર વળ્યા, સાંજે સુતા અવાસ;
સ્વમુ અચાનક થયું સેઠને, હું છઉં કેદાર અવીનાસ વાત. ૭

સાખી. ૮

જોઈ જંગા કાલે જે તમે, તાં ખોદો એકજ હાથ;
દેવલ બાંધો સુંદર અતી, મુર્તી નીકળસે પીઠાકાર. વાત. ૮

ગરબી. ૭

સખી પડવે તે પંથ પધાર્યારે, મહાવનના તે મારગ. (એ રાગઃ)
સતી સુંણો કહુ વાત તમનેરે, કાલે સ્વમુ આવ્યું છે તો અમુનેરે.
સીવસ્થાપન કરવા વનમે, કહો સતી કેમજ કરવું.
સતી સ્વપતું એવું મુંડે આવ્યુંરે, પ્રસિદ્ધ કરવા તો શીવે કહાવ્યુંરે;
માટે નવ ચાલે શીશ હલાવ્યું, કહો સતી કેમજ કરવું.

શેઠાણી કહેછે.

સુંણો પ્રાણુજીવન તમો મારારે, નવ જીવ વીચાર હમારારે;
નથી પટ તમથી કાંઈ ન્યાંરા, જીવન જસ લેજો રડો.
શીવ સ્થાપન કરવું ઉલાશે રે, જેથી જગમાં અતુલ જસ ગાશે રે,
મનવાંછીત કૃણ સઉ થાશે. જીવન જસ લેજો રડો.
સતી સાચાં વધાંછો વચન રે, થયો સાંભળી હું મગન રે;
મુંડે લાગી રહી છે લગન, અહો સતી એમજ કરવું રે.

ગરબી ૮.

કરી નીચે દીલ વિચાર, શેઠ ચાલ્યા તેણીવાર;
સાથે લીધા દસખાર, બ્રાહ્મણ તેજરવી.
સકલ વીધા ગુણ સાર, કરે શેઠ બ્રહ્મ વિચાર.

ચાલ્યા જંગલ મોઝાર, આઘ્યા શીવ સ્થાને.
 હતી કમદી કેરી જલ, તોડી નાંખી તતકાલ;
 કરતા શીવના પોકાર, તાલી દઈ હારો.
 નાચે રાચે જોઈ સ્થાન, ભુલી ગયા ઘર ભાન;
 લાગી રહ્યું શીવ તાન, એક તાલ થઈ.
 જમીન જોદી એક હાથ, ત્યારે નીકળ્યા કેદારનાથ;
 કરતા જયનાં તો નાદ, હરખ નવ છુપ્યો.
 સ્થાપન કીધું રૂડી પેર, વળ્યા શેઠ બ્રાહ્મણ ઘેર;
 કીધું ભોજન જોશભેર, વીધ વીધ તણું.

સાખી.

ભોજન કીધાં ભાવતાં, શેઠે દીધાં દાન;
 આનંદ થયો અતી મનવશે, થયાં પુર્ણ સૌ કામ.
 અનીહારે અનીહાં, થયાં પુર્ણ સૌ કામ, મીત્ર મારા આણે કામ;
 રૂડા આરડોલી ગામ, ના બ્રહ્મ તણા.
 કહ્યો પુર્વેનો વીસ્તાર, મીત્ર સાંભળો સહુ સાર;
 હવે વર્તમાનનો વિસ્તાર. સુણો પ્રેમ કરી.
 એવી રીતે પ્રગટ્યા નાથ, ખુશ થયો સઘળો સાથ;
 વીનવે જોડી જોડી હાથ, સાથ સાથે મળી.

ગરબી ૯.

બાઈ માનીલ્યો ઉપકાર, કરતા હરત્ત કેદાર;
 ખુશ થઈ સરકાર, રસ્તો શીધો કરો.
 પુર્વે નોતી ગાડાવાટ, જવું પડતું ટોળા સાથ;
 એવું જંગલ હતું ગાઢ, તમે નીચે લહો.
 તદાં થઈ સડક સીધી, ઓળ જાડની તો લીધી;

એવી કૃપા શીવે કીધી, નવ ખામી રહી.
 દુર ગાઉ એ કહેવાય, બારડોલીથી ગણાય;
 રસ્તો પુર્વે ફંટછ જાય, દીશે ધ્વજ ઉડતી.
 મંદ મીઠોલાની માંય, નર નારી પ્રેમે નહાય;
 નદી ઉતરી જવાય, શીવ દરશને.
 નદી ઉતરી નરનારીઓ, પુર્વે ભાગે પલાય;
 ઉમંગ આણી દીક્ષમાં, ગીત શીવનાં ગવાય.
 અની હારે અની હાં, ગીત શીવનાં તો ગાય, વાટે આવે લીંબ
 છાંય, સાં લાગે શીવને પાય, બેઠ કર જોડી.
 સાંથી ચાલ્યા ઉલટ આણી, ખાડી મીઠલી પ્રમાણી;
 જેમાં નથી રહેતું પાણી, આડમાંસ લગી.
 આગળ આવ્યો વડ ગંભીર, ગંગા છોડી પેલે તીર;
 બોલે નમાવીને શીર, જન માહાદેવ.
 હર હર હર માહાદેવ, માગુ હમેશ હું શેવ;
 સ્તુતી ઉરમાં મારી લેવ. એમ વીનવે અતી.
 એમ કરતાં ઉચ્ચાર, આવ્યા શંકરને દ્વાર;
 ફરતી ચરણી વીશળ, મધે નાથ વસે.
 મુકી વરણી કેર દ્વાર, આગળ વડ છે ગુલજર;
 પાસે બજરંગનું દરબાર, શું શોભા કહું.
 તહાંથી કદમ દશ બાર, દુર શંકરનું,
 થાય ઘટાનો નાદ, ગણ ગણતો;
 ગોખ મધે ગવરી તંન; મધે નંદીનું વાહન,
 થાયે પ્રથમ પુજન, શીવ સુત તર્ણ;

(૧૪)

સાખી.

પ્રથમ પુજન શીવ સુતનું, થાએ પારેજ માસ;
 બંબ ભોળા હર નામની, જિડે ગટા અવીનાશ.
 અનીહારે જિડે ગટા ગનધાર, થાએ પુજનનો શોર;
 આવે દેવલમાં ગોર, જાણે કૈલાશપુરી;
 પુજન ગનની પુરી થઈ, ત્યાંથી ભોંયરામાં જઈ.
 જીવો ખીલવી છવાઈ, રહી શીવ ઉપર;
 ખોલી જીઓ શીવ કેદાર, નજરે ભાશે પીઠાકાર, નથી
 માખી તેણે ઠાર, એક નજર ચડી,
 ખાખી વણ પુજન થાય, નોખત ગગડે દેરાં માય.
 નૈવેદ વીધ વીધના ધરાય, જેની ગણના નથી,
 આરતી પુરખાંજલીનો શોર, વેદા ધ્યાની કરે પોકાર,
 બળે કપુર અપાર, ધ્રુવ શુગંધ ભર્યો;
 પુજન હમેશ એવી થાય, અધીક શાવણમાં કહેવાય,
 ચડતી ખીલી ન ગણાય, ગણના જેની,

સાખી.

ખીલી ન ગણાય ચડતી શીવને, વળી શાંભજો પ્રેમી જન,
 શપ્તા થાય એ માશમાં, રહી શીવ તણો ભોવન;
 અનીહારે રહી શીવને ભોવન કરે બ્રાહ્મણો ભોજન.
 કરી શીવ નામનું ભજન અતી ભાવ ધરી.
 મેજો ભારી નહી થાય. મંડપ રશીકરચાય. શપ્તા
 તેમાતો થાય. શીવ નામ તણી.
 ભજન થતાં દીન રાત. જ્યારે થાએ દીન શાત,

ખાજે દીવશે પ્રભાત. સમાપ્તી કરે.

સોના કરજો મન ખ્યાલ, ઉપર કહ્યું વન વીશાલ.

ન્યાં વશે વીંછી વ્યાલ, એવી ગુઢ જગા.

વળી વરસાદનું જોર, કાનખળુરા ઠોરે ઠોર.

શબ્દ વાધના તો ધારે. કહ્યું પડતા અતી

એવી જગામાં દીન રાત, રહે બાલણ મંડળી સાથ.

કરે શેવા દીન રાત, રાત શાત રહી.

પણ નવ થાએ કઈ દુખ, રહે મંડળી માણી સુખ.

બાંગે ભવની તો લુખ, શીવ નામ થકી.

વળી કહ્યું એકવાલ, શોતા કરજો દીલ શાય. ખરેખરી

તપાશી. મારી સાચી ગણી.

ભોજન નૌતમ રોજ થાય, ખાંડ શાકરે રોજાય.

પણ માખી ન જણાય. એક દરખારે.

સાખી.

માખી ન જણાય આવામાં. એ નૌતમ શરખી વાત.

એવું પવીત્ર આ સ્થાન છે. માટે જોવાં કહુ મુજ બ્રાત.

આનીહારે, માટે કહુ જોવા બ્રાત, ચાલે દેશમાં વીક્ષાત;

જેની માનતા અમાપ, અવની ઉપર;

ઉપર કહો જે જે શાર હુંક અકલથી આગળ;

માની કવીનો આબાર, શીવ દાશ થઈ.

